

تعیین عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان کشاورزی دانشگاه پیام نور
نسبت به وضعیت تحصیل در رشته های کشاورزی
مطالعه موردی دانشگاه پیام نور مرکز همدان

Determining factors on students' Attitudes towards
Payam noor case Studying advertise agricultural
of Hamadan University

وحید عزیزی^{۱*}، معین صادقی^۲، سید محسن سیدان^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه پیام نور مرکز کرج،

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج،

^۳ عضو هیئت علمی بخش تحقیقات اقتصاد کشاورزی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان،

E-mail: Vahidazizi1366@gmail.com

* نویسنده مسئول

چکیده

نگرش دانشجویان کشاورزی در مورد رشته تحصیلی خود نقش مؤثری در برنامه‌ریزی‌های کلان خواهد داشت. هزینه‌های بالای آموزش عالی، افزایش ظرفیت دانشگاه‌ها و ضرورت ارائه آموزش‌های متنوع از مهمترین چالش‌های نظام آموزش عالی کشاورزی می‌باشد. از راه‌های مواجهه با این چالش‌ها، بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت به رشته تحصیلی خود می‌باشد. بر همین اساس این پژوهش با هدف تعیین عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت به رشته تحصیلی انجام گرفته است. روش تحقیق توصیفی - همبستگی و تحلیل رگرسیونی می‌باشد. جامعه‌ی آماری آن دانشجویان کشاورزی دانشگاه پیام‌نور مرکز همدان بود ($N=524$) که با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای با انتساب متناسب و آماره‌ی کوکران ۲۲۲ نفر به عنوان نمونه‌ی آماری انتخاب شدند. ابزار تحقیق پرسشنامه محقق بود که روایی محتوایی آن توسط گروهی از متخصصان رشته کشاورزی تأیید و پایایی آن با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ $0/79$ محاسبه گردید. براساس نتایج تحلیل رگرسیونی عوامل مؤثر بر نگرش نسبت به رشته، عوامل‌های امید به آینده کاری، علاقه شخصی به رشته، ارزش معنوی کار کشاورزی، انگیزه ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر، شناخت از رشته، سطح علمی اساتید، محیط فکری و وضعیت حاکم بر دانشگاه، شناسایی و مدل میزان نگرش نسبت به رشته تخمین زده شد.

واژگان کلیدی: نگرش، دانشجویان کشاورزی، عوامل مؤثر، رشته تحصیلی، پیام نور همدان.

Abstract

Agriculture attitude about their field of macro-planning will be effective. high cost of higher education, increasing the capacity of university education wider debate about presenting various of the most important challenge of higher education system of agriculture. Way of dealing with these challenges, is the review of agricultural students' attitudes toward their profession. The way of facing these challenges, has been done by students attitude toward agricultural courses. Research method is a descriptive solidarity and these regression analysis. Statistical society was Hamadan University agriculture students' population center of light ($N=524$) using stratified random sampling with probability proportionate and Cochran statistic as 222 students were selected. Research tool was a questionnaire content validity and reliability confirmed by the group experts agricultural fields using Cronbach's formula $79/0$ was calculated. These regression analysis based on the results factors on the attitude compared to the field, the factor of the future of hope, personal interest in the field, the value of agriculture, the motivation for continuing education at higher levels, the recognition of the field, the level of scientific professors, intellectual environment and situation of the university, identify and model for the amount of the attitude was estimated.

Key words: Attitude, agricultural students, demographic factors, academic disciplines, Payam noor University of Hamadan

مقدمه

تجربه تاریخی فرایند توسعه در کشورهای پیشرفته صنعتی نشان می‌دهد که کشاورزی نقش اساسی در توسعه ملی این کشورها به عهده داشته (شکوری، ۱۳۸۹). به قول بایرس (۱۹۸۲)، «رخداد محوری در تاریخ کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری راهی بوده که در آن مسئله کشاورزی حل شده است». اهمیت بخش کشاورزی در امنیت غذایی و توسعه اقتصادی کشورهای در حال توسعه را باید به طور مداوم مورد توجه قرار داد به طوری که تا اواسط سده آینده نیاز آنها به مواد غذایی و محصولات کشاورزی چندین برابر افزایش خواهد یافت، این نشانگر این مطلب است که وضعیت جهان در آینده بستگی به رخدادهایی دارد که در بخش کشاورزی اتفاق خواهد افتاد (هنگامی پور، ۱۳۷۳). به همین منظور باید به ارتقاء بهره‌وری و بازدهی کشاورزی پرداخت و برای دستیابی به این مقصود بخش کشاورزی و نظام آموزش عالی آن باید چار دگرگونی - شود. توسعه کشاورزی در هر کشوری تابع مؤلفه‌های بی‌شمار و تعریف شده‌ای است که مورد توجه سیاست‌گذاران و متولیان توسعه بخش کشاورزی نیز هست (فلسفی، ۱۳۹۰). یکی از ابزارهایی که می‌تواند نقش بسیار مهمی و ارزنده‌ای در امر رشد و توسعه بخش کشاورزی - داشته باشد، آموزش در سطوح مختلف و بالابردن کیفیت دانش نیروی انسانی آموزش دیده دانشگاهی می‌باشد. در این میان توجه عمده به نقش توسعه منابع انسانی، خاصه سرمایه‌گذاری روی مقاطع و گونه‌های مختلف آموزش به عنوان نیروی محرکه رشد، معطوف شده است؛ در نتیجه بر لزوم سرمایه‌گذاری به برای برآوردن نیازها و انتظارات آموزش عالی اقدام شده است. در حال حاضر اقتصاددانان تأکید بیشتری بر نقش آموزش برای رشد و توسعه اقتصادی کشورها می‌نمایند که در قالب مفهومی به نام «سرمایه انسانی» تعریف می‌شود. در بسیاری از مدل‌های - نظری رشد اقتصاد مانند لوکاس، بکر، مورفی و تمورا، لائو، جامیسن و لوات... بر نقش سرمایه انسانی به صورت دستیابی به آموزش تأکید شده است (کمیجانی و علمی، ۱۳۸۴). براساس یک جمع‌بندی از مطالب گفته شده می‌توان بیان کرد که، شرط شکوفایی و بالندگی جامعه‌های در حال توسعه علاوه بر سرمایه‌های فیزیکی و مادی و منابع طبیعی، کمیت و کیفیت منابع انسانی آنها می‌باشد، که می‌تواند جهت شتاب و آهنگ رشد و توسعه ملی کشورهای در

حال توسعه را تعیین کند. به ویژه اینکه ماندگاری اقتصادی این کشورها به کشاورزی و تولیدات آن وابسته است. بنابراین آموزش موجب می‌شود تا نیروی کار در این بخش از توانایی و مهارت‌های علمی و عملی بالاتری برخوردارگشته و با احراز تخصص در رشته‌های گوناگون در افزایش و ارتقاء بهره‌وری و توسعه کشاورزی نقش بارز داشته باشد. یکی از روش‌های افزایش بهره‌وری نیروهای انسانی متخصص پرداختن به نیازها، علائق، انتظارات، انگیزه‌ها و نگرش‌های آنان در دوران تحصیل و می‌باشد و لازم است با گزینش برنامه‌های آموزشی مناسب و تأمین شرایط و امکانات مطلوب طی این دوران دیدگاه و گرایش‌های آنان را نسبت به رشته تحصیلی‌شان تقویت نمود تا از تحصیل لذت برده و با علاقه بیشتری به یادگیری بپردازند تا در آینده افراد سودمندی در جامعه باشند. یکی از دلایل عمده برای بررسی نگرش‌ها این است که به کمک نگرش بتوانیم رفتار را پیش‌بینی نماییم. البته رفتار افراد ناشی از عامل‌های گوناگون دیگری همچون انگیزش، نیازها، و هدف‌ها می‌باشد. ولی نگرش‌ها را یکی از عامل‌های عمده در شکل‌گیری و تکوین رفتار دانسته‌اند (خانجانی و درتاج، ۱۳۷۶). اهمیت نگرش از آن برای است که رفتار را شکل می‌دهد. و رفتار افراد است که موفقیت یا شکست را رقم می‌زند. نگرش را می‌توان بر حسب نظریه‌های یادگیری و رویکردهای شناختی تعریف کرد. در هر یک از این نظریه‌ها مفهوم نگرش به گونه‌ای متفاوت تعریف می‌شود و هر یک از جنبه‌های متفاوت نگرش را مورد تأکید قرار می‌دهد. واژه نگرش یک حالت آمادگی ذهنی و عصبی است که از راه تجربه سازمان می‌یابد و بر واکنش فرد نسبت به همه موضوع‌ها و هنگامیت‌های وابسته به نگرش تأثیر مستقیم و پویا برجای می‌گذارد (آلپورت، ۱۹۳۵). در این تعریف که بر نظریه یادگیری استوار است تأثیر تجربی و عملی گذشته بر سازمان دادن نگرش‌ها و همچنین نشان دادن واکنش به یک هنگامیت مورد توجه قرار گرفته است (شریفی، ۱۳۸۱). به طور کلی اهمیت بررسی‌هایی در مورد نگرش افراد از این نظر است که نگرش یکی از اجزای اصلی و مهم رفتار انسان‌هاست و بر اساس عامل‌های موثر بر آن می‌توان به تغییر رفتار افراد کمک کرد (گورتون و

همکاران، ۲۰۰۸). در این راستا با توجه به اهمیت موضوع بررسی‌های مختلفی انجام گرفته که از آن جمله بررسی‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

پژوهش سراج زاده و جواهری (۱۳۸۱)، نشان داد که حدود ۱۵ درصد از دانشجویان از رشته‌ی تحصیلی خود ناراضی و ۷۹ درصد اظهار کرده‌اند که انگیزه‌ی کافی برای درس خواندن ندارند. شاه‌ولی و نوری‌پور (۱۳۸۶)، در بررسی خود نتیجه گرفتند، داوطلبانی که رشته کشاورزی را در اولویت اول قرار داده‌اند، تجربه، دیده و شناخت بیشتر و نگرش بهتری نسبت به کشاورزی داشته‌اند. نتایج تحقیق موحدی و همکاران (۱۳۸۶) نشان داده که ۸۹ درصد از دانشجویان مورد بررسی گرایش مثبت و تنها ۱۱ درصد آنها گرایش منفی نسبت به رشته- کشاورزی داشته‌اند. طبق نتایج احمدی و زرگر (۱۳۸۷) ۲۳/۳ درصد دانشجویان به میزان کم و خیلی کم از رشته‌ی خود رضایت و بیشتر از ۶۰ درصد دانشجویان از رشته‌ی تحصیلی خود راضی‌اند. همچنین براساس یافته‌های تحقیق، نتیجه می‌گیرند آگاهانه بودن گزینش رشته‌ی - دانشگاهی تأثیر مثبت بر نگرش دانشجو به رشته دارد. فمی و شفیع (۱۳۸۷) در تحقیق خود نتیجه گرفتند رابطه بین ساعات کار با رایانه، اولویت رشته کشاورزی در گزینش رشته با نگرش آنها نسبت به رشته کشاورزی منفی و معنی دار و نگرش آنها نسبت به رشته کشاورزی منفی و معنی دار بود. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که مهم‌ترین عامل شکل‌دهنده - نگرش دانشجویان پسرنسبت به رشته کشاورزی انگیزه به پیشرفت و موفقیت در رشته- کشاورزی و در مورد دانشجویان دختر قابلیت تامین نیازهای روحی- روانی بود. بررسی کلی و مایر (۱۹۷۴) نشان داده که نگرش‌ها در تغییر رفتار و یادگیری تأثیر دارند و با توجه به آنها می‌توان رفتار افراد را پیش‌بینی و کنترل نمود. والتر و ریزینر (۱۹۹۴) بر پایه تحقیق خود نشان دادند که دانشجویان سال اول تجربیات و دانش کمتری در کشاورزی دارند و در ارائه نظر نسبت به موضوعات کشاورزی در مقایسه با دانشجویان سال‌های بالاتر، توانایی کمتری از خود بروز می‌دهند. شریف زاده (۲۰۰۴)، در تحقیق خود به این نتیجه می‌رسید که دانشجویان دارای سطح پایینی از نیاز به پیشرفت، توانایی طلبی، ریسک پذیری و مسئولیت پذیری هستند. به باور کانن (۲۰۰۵) داوطلبان ورود به دانشگاه‌ها بنا به دلایل گوناگون،

از جمله: کاهش نقش بخش کشاورزی نسبت به صنعت در رشد اقتصادی، افزایش شدید قیمت-ها، تبلیغات سوء رسانه‌های خبری درباره کشاورزی و بزرگ‌نمایی نارسایی‌های زندگی روستایی و کشاورزی، و نبود دانش و مهارت‌های حرفه‌ای دانش‌آموختگان کشاورزی؛ گرایش برای ورود به رشته‌های کشاورزی ندارند. نتایج تحقیقات مالیوری و سومری (۱۹۸۶) نشان داد که ثبت‌نام در رشته‌های کشاورزی کاهش یافته است. آنها این کاهش ثبت نام را با درک و احساس منفی از حرفه و زندگی کشاورزی و ناآگاهی از فرصت‌های شغلی در کشاورزی در بین دانشجویان مرتبط می‌دانند. نتایج تحقیق واشبورن و همکاران (۲۰۰۲) بیانگر آن است که ارزش، انگیزه‌ی مالی، فرصت‌های شغلی، شهرت علمی و جنسیت از عامل‌های-تأثیرگذار در گزینش دانشکده‌های کشاورزی می‌باشند. در یک جمع‌بندی از تحقیقات صورت گرفته از جمله عامل‌های، علاقه به کار عملی کشاورزی، تجربه، شناخت بیشتر از رشته، سودآور بودن کشاورزی، اعطای عنوان مهندسی به دانش‌آموختگان را می‌توان از متغیرهای موثر در ایجاد نگرش مثبت نسبت به رشته کشاورزی در دانشجویان دانست. بنابراین بررسی نگرش دانشجویان بخش کشاورزی در مورد رشته تحصیلی نقش مؤثری در برنامه‌ریزی‌های-کلان خواهد داشت. هزینه‌های بالای آموزش عالی در دانشگاه‌ها به ویژه بخش‌های آموزش-کشاورزی، افزایش ظرفیت دانشگاه‌ها و ضرورت ارائه آموزش‌های گوناگون از مهم‌ترین-چالش‌های نظام آموزش عالی کشاورزی می‌باشد. این مراکز از جمله مهم‌ترین مراکز تولید و نشر و اطلاعات علمی و تربیت متخصص در بخش کشاورزی می‌باشند. بنابراین ضروری است به بررسی نگرش دانشجویان نسبت به رشته‌های تحصیلی کشاورزی برای رویارویی با این چالش‌ها پرداخت. بر این اساس در این پژوهش وضعیت نگرش دانشجویان رشته‌های کشاورزی دانشگاه پیام‌نور مرکز همدان نسبت به رشته تحصیلی، مورد بررسی قرار گرفت و براساس آن به تعیین عامل‌های موثر بر نگرش دانشجویان کشاورزی در دانشگاه پیام‌نور پرداخته شده. در این راستا، هدف این تحقیق تعیین عامل‌های موثر بر نگرش دانشجویان رشته‌های کشاورزی دانشگاه پیام‌نور مرکز همدان نسبت به رشته کشاورزی و همچنین تحصیل در دانشگاه پیام-نور می‌باشد.

روش تحقیق

این تحقیق از نوع پیمایشی (مقطعی) و به روش همبستگی و تحلیل رگرسیونی انجام گرفته است. جامعه آماری آن کلیه دانشجویان رشته های کشاورزی دانشگاه پیام نور مرکز همدان در مقطع کارشناسی، مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ (شماره ۵۲۴ نفر) بودند. حجم نمونه آماری با استفاده از گروه نمونه و آماره کوکران و روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای با انتساب - متناسب گزینش شد ($n=222$) که بر این اساس دانشجویان هریک از رشته های - تحصیلی کشاورزی در نمونه قرار گرفتند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی محتوایی آن توسط گروهی از متخصصان رشته کشاورزی تأیید و پایایی آن با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ $0/79$ محاسبه شد. با حذف پرسشنامه های تکمیل نشده و غیراستاندارد، شماره پرسشنامه تأیید و برای تجزیه و تحلیل آماری وارد نرم افزار آماری - شد. اطلاعات به دست آمده در دو بخش آمار توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل شد. در توصیف داده ها از آمارهای توصیفی شامل شاخص های پراکندگی و شاخص های مرکزی استفاده شد. در آمار تحلیلی از ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه مدل نگرش دانشجویان نسبت به رشته کشاورزی برآورد شد.

نتایج و بحث

بنابر یافته های توصیفی، در زمینه جنسیت از میان دانشجویان مورد بررسی ۵۲ نفر (۲۹/۷٪) را مردان و ۱۲۳ نفر (۷۰/۳٪) را زنان تشکیل می دهند. میانگین سنی دانشجویان مورد بررسی ۲۲/۳۳ سال با انحراف معیار ۲/۲۹ بود به طوری که دانشجویان مورد بررسی در رده سنی بین ۱۸ تا ۳۲ سال بودند. همچنین میانگین درآمد خانواده افراد ۷۳۰۰۰۰ تومان به دست آمد.

جدول ۱- توزیع فراوانی ویژگی های فردی دانشجویان مورد بررسی ($n=175$)

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد معتبر	نما
- جنسیت	مذکر	۵۲	۲۹/۷	
	مونث	۱۲۳	۷۰/۳	*
- محل سکونت	روستا	۳۲	۱۸/۳	
	شهر	۱۴۳	۸۱/۷	*

وضعیت تأهل	متأهل	۴۶	۲۶/۳
	مجرد	۱۲۹	۷۳/۷ *
وضعیت اشتغال	شاغل مرتبط با رشته	۱۴	۸
	شاغل نامرتبط با رشته	۲۶	۱۴/۹
	بیکار	۱۳۵	۷۷/۱ *

ماخذ: یافته های تحقیق

بنابر داده های جدول ۲، ۶۶/۳ درصد افراد مورد بررسی دیپلم علوم تجربی، ۳۲ درصد دیپلم ریاضی فیزیک و ۱/۷ درصد دیپلم کشاورزی بودند. رشته های ارائه شده در دانشگاه پیام نور مرکز همدان شامل: ماشین های کشاورزی، علوم کشاورزی، مدیریت و آبادانی روستا، آب و خاک، محیط زیست، علوم دامی، اقتصاد کشاورزی، ترویج و آموزش کشاورزی، علوم و صنایع غذایی می- باشد که نتایج کامل فراوانی افراد مورد بررسی بنابر رشته تحصیلی در جدول ۲ آمده است. میانگین معدل دانشجویان مورد بررسی ۱۵/۴۹ می باشد. ۴۲/۳ درصد افراد در رشته مورد نظر خود دانشگاه قبول شده اند و ۵۷/۷ درصد آنها نیز بیان کردند که در رشته مورد نظر خود قبول نشده اند.

جدول ۲- توزیع فراوانی وضعیت تحصیلی دانشجویان مورد بررسی؛ (n=۱۷۵)

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد معتبر	نما
- رشته دوره میانگینه	ریاضی فیزیک	۵۶	۳۲	
	علوم تجربی	۱۱۶	۶۶/۳ *	
	دیپلم کشاورزی	۲	۱/۷	
- رشته تحصیلی	ماشین های کشاورزی	۱۰	۵/۷	
	علوم کشاورزی	۳۲	۱۸/۳	
	مدیریت و آبادانی روستا	۲۶	۱۴/۹	
	آب و خاک	۱۵	۸/۶	
	محیط زیست	۱۷	۷/۹	
	علوم دامی	۱۰	۵/۷	
	اقتصاد کشاورزی	۴۵	۲۵/۷ *	
	ترویج و آموزش کشاورزی	۱۰	۵/۷	
	علوم و صنایع غذایی	۱۰	۵/۷	

* ۳۰/۳	۵۳	۳۰ دقیقه و کمتر	- ساعات بررسی درسی
۲۵/۱	۴۴	۳۱ - ۶۰ دقیقه	
۱۸/۹	۳۳	۶۱ - ۹۰ دقیقه	
۹/۷	۱۷	۹۱ - ۱۲۰ دقیقه	
۱۶	۲۸	۱۲۰ و بیشتر	
* ۴۲/۳	۷۴	بله	قبولی در رشته مورد نظر
۵۷/۷	۱۰۱	خبر	

ماخذ: یافته های تحقیق

در این پژوهش عامل‌های موثر بر نگرش دانشجویان رشته‌های کشاورزی نسبت به رشته تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت. این عامل‌ها در جدول شماره ۳ به تفصیل بیان شده‌اند.

جدول ۳- گویه های عامل‌های موثر بر نگرش دانشجویان نسبت به رشته کشاورزی در دانشگاه پیام نور

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین °	گویه های
۱	۳۵.۷۱	۱.۲۰	۳.۳۶	نشاط آور و جذاب بودن رشته های کشاورزی
۲	۳۶.۴۷	۱.۲۴	۳.۴۰	سودمند بودن این رشته برای جامعه
۳	۳۸.۱۵	۱.۲۴	۳.۲۵	رضایت تحصیلی ز رشته های کشاورزی
۴	۳۹.۶۵	۱.۳۶	۳.۴۳	گرایش به ادامه تحصیل با هدف گرفتن مدرک دانشگاهی در مقاطع بالاتر
۵	۴۰.۰۰	۱.۲۸	۳.۲	امید به موفقیت رشته های کشاورزی در آینده
۶	۴۱.۲۲	۱.۲۲	۲.۹۶	ادامه تحصیل در رشته کشاورزی به منظور افزایش سطح سواد و علم
۷	۴۱.۸۱	۱.۲۵	۲.۹۹	احساس رضایت و لذت از بررسی دروس تخصصی کشاورزی
۸	۴۴.۳۲	۱.۲۱	۲.۷۳	توانایی توضیح درباره ی اهمیت و ماهیت رشته ی تحصیلی کشاورزی
۹	۴۴.۳۹	۰.۸۷	۱.۹۶	مناسب بودن امکانات آموزشی دانشگاه در رابطه با آموزش رشته‌های کشاورزی
۱۰	۴۵.۴۲	۱.۲۴	۲.۷۳	تاثیر آموخته‌های دانشجویان رشته کشاورزی در دانشگاه بر میزان موفقیت آنان در محیط حرفه‌ای
۱۱	۴۶.۴۲	۱.۳۶	۲.۹۳	امیدوار به یافتن شغلی مناسب در رشته کشاورزی
۱۲	۴۶.۵۲	۱.۰۷	۲.۳	سودمند بودن دروس و مطالب عرضه شده در دانشگاه در رابطه با آموزش رشته های کشاورزی
۱۳	۴۷.۳۵	۱.۲۵	۲.۶۴	ارضای نیازهای روحی و روانی با تحصیل در رشته های کشاورزی
۱۴	۴۷.۷۴	۱.۲۷	۲.۶۶	تاثیر سطح علمی و روش تدریس استادان در افزایش علاقه مندی به رشته کشاورزی
۱۵	۴۷.۹۷	۱.۳۰	۲.۷۱	اعتماد به نفس بالای دانشجویان رشته کشاورزی دانشگاه پیام نور نسبت به دانشگاه های دیگر
۱۶	۴۸.۰۰	۱.۰۸	۲.۲۵	امکان جذب دانش آموختگان رشته های کشاورزی در شغل تخصصی خویش
۱۷	۴۹.۱۸	۱.۲۰	۲.۴۴	دروس رشته کشاورزی نسبت به رشته های دیگر پیچیده و مشکل نمی باشد.

۱۸	۵۰.۶۷	۱.۵۲	۳	گزینش رشته ی دیگری در صورت داشتن فرصت مجدد
۱۹	۵۰.۹۹	۱.۰۳	۲.۰۲	ارائه خوب دروس عملی رشته های کشاورزی در دانشگاه پیام نور
۲۰	۵۱.۹۵	۱.۲۰	۲.۳۱	جایگاه اجتماعی مناسبی دانش آموختگان رشته کشاورزی دانشگاه پیام نور در جامعه
۲۱	۶۳.۳۳	۱.۳۳	۲.۱۰	تاثیر مطلوب فضای دانشگاه پیام نور بر روحیه ی تحصیلی

ماخذ: یافته های تحقیق * طیف طیف: ۱- خیلی کم ۲- کم ۳- میانگین ۴- زیاد ۵- خیلی زیاد

بنابر نتایج به دست آمده از جمله مهم ترین عامل هایی که از نظر دانشجویان بر نگرش آنان نسبت به رشته تحصیلی و تحصیل در دانشگاه پیام نور موثر می باشد به ترتیب عبارت بودند از: نشاط آور و جذاب بودن رشته های کشاورزی، سودمند بودن رشته برای جامعه، رضایت تحصیلی در رشته، گرایش به ادامه تحصیل با هدف گرفتن مدرک دانشگاهی در مقاطع بالاتر؛ امید به موفقیت رشته های کشاورزی در آینده، ادامه تحصیل در رشته کشاورزی به منظور افزایش سطح سواد و علم، احساس رضایت ولذت از بررسی دروس تخصصی کشاورزی، توانایی توضیح درباره ی اهمیت و ماهیت رشته ی تحصیلی کشاورزی می باشد. محاسبه ضریب همبستگی اسپیرمن بین متغیرهای مستقل امید به آینده کاری در رشته تحصیلی، ارزش معنوی- کار کشاورزی، میزان علاقه به رشته های کشاورزی، انگیزه ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر، جایگاه دانش آموختگان در جامعه، سطح علمی استادان؛ محیط فکری و فضای حاکم بردانشگاه، میزان شناخت از رشته با متغیر وابسته نگرش نسبت به رشته تحصیلی حاکی از آن - است که رابطه بین متغیرهای مذکور در سطح ۰/۰۰۰ معنی دار می باشد. نتایج نشان داد بین متغیر مدرک گرایی و اعطای عنوان مهندسی با نگرش نسبت به رشته کشاورزی در سطح ۰/۴۱۴ خطا رابطه معنی داری وجود دارد. و بنابر نتایج بدست آمده از آزمون همبستگی همه متغیرهای مورد نظر با متغیر نگرش نسبت به رشته ارتباط دارند.

جدول ۴ - نتایج به دست آمده از همبستگی اسپیرمن

متغیر ها	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
مدرک گرایی و اعطای عنوان مهندسی	۰/۰۷۲	۰/۴۱۴
امید به آینده کاری در رشته تحصیلی	۰/۶۵۵**	۰/۰۰۰
ارزش معنوی کار کشاورزی	۰/۷۲۹**	۰/۰۰۰
علاقه به رشته های کشاورزی	۰/۵۸۱**	۰/۰۰۰

۰/۰۰۰	۰/۶۱۸ ^{**}	انگیزه ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر
۰/۰۰۰	۰/۶۷۴ ^{**}	جایگاه دانش آموختگان در جامعه
۰/۰۰۰	۰/۴۰۲ ^{**}	سطح علمی استادان
۰/۰۰۰	۰/۶۲۴ ^{**}	محیط فکری و فضای حاکم بر دانشگاه
۰/۰۰۰	۰/۴۳۲ ^{**}	شناخت از رشته
**P ≤ ۰/۰۱ *P ≤ ۰/۰۵		ماخذ: یافته های تحقیق

به منظور به دست آوردن مدل رگرسیونی نگرش دانشجویان نسبت به رشته کشاورزی و بررسی اینکه مجموع متغیرهای مستقل در نظر گرفته شده چقدر توانایی تبیین متغیر وابسته تحقیق را دارند، از تحلیل رگرسیونی به روش پسر استفاده شد. در این روش همه متغیرهای مستقلی که دارای همبستگی معنی داری با متغیر وابسته تحقیق بوده اند، وارد تحلیل رگرسیونی شدند که جزییات آن در جدول شماره ۵ آورده شده است. با توجه به داده های جدول می توان دریافت که متغیرهای مستقل بررسی شده، در مجموع ۹۳ درصد تغییرات متغیر وابسته را تبیین می نمایند.

جدول ۵- یافته های به دست آمده از تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه همزمان

متغیرها	B	Std. Error	t	Sig
مدرک گرایی و اعطای عنوان مهندسی (X_1)	۰/۰۶۰	۰/۰۱۱	۵/۷۴۳	۰/۰۰۰
امید به آینده کاری در رشته تحصیلی (X_2)	۰/۰۸۵	۰/۰۱۷	۵/۰۹۰	۰/۰۰۰
ارزش معنوی کار کشاورزی (X_3)	۰/۱۶۶	۰/۰۱۵	۱۱/۲۴۵	۰/۰۰۰
علاقه به رشته های کشاورزی (X_4)	۰/۰۵۶	۰/۰۱۴	۴/۰۸۹	۰/۰۰۰
انگیزه ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر (X_5)	۰/۱۱۳	۰/۰۱۴	۷/۸۹۲	۰/۰۰۰
جایگاه دانش آموختگان در جامعه (X_6)	۰/۱۰۵	۰/۰۱۷	۶/۱۲۸	۰/۰۰۰
سطح علمی استادان (X_7)	۰/۰۳۰	۰/۰۱۱	۲/۸۸۰	۰/۰۰۰
محیط فکری و فضای حاکم بر دانشگاه (X_8)	۰/۲۱۴	۰/۰۲۱	۱۰/۰۱۳	۰/۰۰۰
شناخت از رشته (X_9)	۰/۰۲۸	۰/۰۱۶	۱/۷۹۶	۰/۰۷۵
عرض از مبدا (Constant)	۰/۴۲۲	۰/۰۶۳	۶/۷۵۴	۰/۰۰۰
R=۰/۹۶۵ R ² = ۰/۹۳۱ R ² Adj= ۰/۹۲۶ F=۱۸۰/۲۰۷ Sig F= ۰/۰۰۰				

با توجه به ضرایب جدول شماره ۵، معادله خط رگرسیون یا مدل نگرش دانشجویان رشته های کشاورزی دانشگاه پیام نور مرکز همدان نسبت به رشته تحصیلی کشاورزی و معادله استاندارد شده آن در پایان تجزیه تحلیل پژوهش به صورت زیر برآورد می شود.

$$Y = 0.422 + 0.060X_1 + 0.085X_2 + 0.166X_3 + 0.056X_4 + 0.113X_5 + 0.105X_6 + 0.030X_7 + 0.214X_8 + 0.28X_9$$

بر طبق نتایج بدست آمده از تجزیه و تحلیل دادهای تحقیق و برآورد مدل نگرش دانشجویان رشته های کشاورزی دانشگاه پیام نور مرکز همدان از جمله مهم ترین عامل های تاثیرگذار بر نگرش آنها نسبت به رشته تحصیلی در دانشگاه پیام نور عبارت اند از: ۱- امید به آینده کاری در رشته تحصیلی خود، ۲- ارزش معنوی کار کشاورزی، ۳- میزان علاقه به رشته کشاورزی، ۴- انگیزه ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر در رشته، ۵- جایگاه دانش آموختگان رشته های کشاورزی در جامعه، ۶- سطح علمی استادان بخش کشاورزی، ۷- محیط فکری و فضای حاکم بر دانشگاه از جمله؛ برنامه آموزشی دروس کشاورزی، کیفیت دروس ارائه شده، فضای حاکم بر تشکلهای دانشجویی در و ... ۸- میزان شناخت از رشته خود، ۹- مدرک گرایی و اعطای عنوان مهندسی در رشته های مهندسی.

پیشنهادها

با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش و استخراج عامل های موثر بر نگرش دانشجویان دانشگاه پیام نور در رابطه با رشته های کشاورزی، پیشنهادهای زیر برای بهبود نگرش آنان به صورت زیر ارائه شود:

- همخوانی برنامه های آموزشی با نیازهای شغلی روز و حذف دروس غیر کاربردی در دانشگاه
- بازنگری و روزآمد کردن عنوان ها و محتویات دروس ارائه شده متناسب با نیازهای بخش کشاورزی
- برقراری نظام اطلاع رسانی رسمی و قوی برای دانشجویان بخش کشاورزی در دانشگاه ها برای آگاهی از نیازهای بازار کار

- افزایش کیفیت ارائه کلاس‌های کارورزی و کارآموزی در دانشگاه‌ها ،
- افزایش دروس عملی و کاربردی رابطه با آموزش های عملی کشاورزی
- ایجاد و توسعه و پشتیبانی از تشکل های دانشجویی در دانشگاه
- افزایش میزان کارآیی استادان دروس پایه و تخصصی بخش کشاورزی در دانشگاه ها
- افزایش برنامه‌های آموزش عالی برای شناخت رشته‌های کشاورزی در جامعه و تلاش برای افزایش ارتقاء جایگاه اجتماعی دانشجویان در جامعه
- ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در بخش کشاورزی
- افزایش تسهیلات و اعتبارات دانش‌آموختگان و دانشجویان کشاورزی

منابع

۱. احمدی، ع. زرگر، م. (۱۳۸۷)، بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه بین المللی امام خمینی نسبت به رشته‌ی تحصیلی خود و رابطه‌ی آن با پیشرفت تحصیلی، مجموعه مقالات چهارمین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان. صص: ۱۴ - ۱۱ .
۲. خانجانی، م. ج. درتاج، ف. (۱۳۷۶)، بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه شهید باهنر کرمان نسبت به ارائه خدمات دانشجویی، مجموعه مقالات نخستین سمینار آموزش عالی کشور. تهران: وزارت فرهنگ و آموزش عالی. دانشگاه علامه طباطبایی.
۳. زمانی پور، ا. (۱۳۷۳)، ترویج کشاورزی در فرایند توسعه، مشهد. انتشارات دانشگاه بیرجند.
۴. شریفی، حسن پاشا. (۱۳۸۱)، اصول روان سنجی و روان آزمایی، تهران. رشد. چاپ هشتم. صص: ۴۱۳ .
۵. سراج زاده، ح. جواهری، فاطمه. (۱۳۸۲)، نگرش ها و رفتار دانشجویان، خلاصه یافته های یک پژوهش پیمایشی. تهران. دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی وزارت علوم تحقیقات و فناوری.
۶. شاه ولی، م. نوری پور، م. (۱۳۸۶)، سازه های موثر بر نگرش دانشجویان کشاورزی کشور: راهکارهای هدایت داوطلبان به رشته های کشاورزی، علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران. جلد ۳. شماره ۱. ۱۳۸۶. صص: ۷۱ - ۵۵
۷. شعباعلی فمی، ح. شفیع، فاطمه. (۱۳۸۷)، تحلیل تحلیل نگرش دانشجویان دختر و پسر نسبت به رشته کشاورزی (مطالعه موردی: ردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران)، مجله کشاورزی. دوره ۱۰. شماره ۱. بهار ۱۳۸۷. صص: ۸۶ - ۷۳ .
۸. شکوری، ع. (۱۳۸۹)، سیاستهای توسعه کشاورزی در ایران، انتشارات سمت. چاپ سوم. تهران ۱۳۸۹. صص: ۵-۱.

۹. فلسفی، پ. (۱۳۹۰)، بررسی نگرش کشاورزان روستاهای شهرستان بوئین زهرا نسبت به نقش آفرینی نظام ترویج کشاورزی در ایجاد زمینه های مشارکت نهادمند آنان در تحقق اولویت های بخش کشاورزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه. سال نوزدهم. شماره ۷۵. پاییز ۱۳۹۰.
۱۰. کمیجانی، ا. علمی، ز. (۱۳۸۴)، اثر سرمایه انسانی بر درآمد، اقتصاد کشاورزی و توسعه. ویژه نامه بهره وری و کارایی. صص: ۹۱ - ۱۲۳.
۱۱. موحدی، ر. چیدری، م. نوروزی، ا. (۱۳۸۶)، بررسی مقایسه ای گرایش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه دولتی نسبت به رشته کشاورزی در استان لرستان و همدان، مجله علوم کشاورزی ایران. سال سیزدهم. شماره ۳۳. صص: ۵۴۵ - ۵۳۳.
12. Byres, J.J. 1982. "The New Technology, Class Action in The Indian Countryside", The Journal of Peasant Studies. Vol. 8, No. 4, pp. 405-454.
13. Cannon, J. G. 2005. Perceptions of the influence of the Virginia governor's school for agriculture on VGSA Alumni. (Doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University).
14. Gortona, M. Douarinb, E. Davidovac, S. and L. Latruffed. 2008. Attitudes to agricultural policy and farming futures in the context of the 2003 CAP reform: A comparison of farmers in selected established and new Member States. Journal of Rural Studies. 24 (2), 322-336.
15. Maliory, M. and R. Sommary. 1986. Student images of agriculture: Survey highlights and recommendations. Journal of American Association of Teacher Educators in Aericulture. 27(4), 15-17, 25.
16. Sharifzade, M. and Gh. H. Zamani. 2006. Entrepreneurial Mentality among Agriculture Students, a Case of Shiraz University. Iranian Journal of Agricultural Sciences. Agricultural Economics & Development, 37-2(1). (In Farsi).
17. Washburn, S., G. Garton, B.L and p.r. Vaughn. 2002. Factirs influencing college choice of agricultural student college wide compared with students majoring in agricultural education. Proceedings of the 24th National Agricultural Education Research Conference, Las Vegas. NV, 24, 327-333